

Fennakadás volt a kivitelezésben

Februárig elkészülhet a sürgősségi kórház melletti parkoló

Fotó: Nagy Tibor

Amennyiben az időjárás engedi, előreláthatólag február elejéig elkészül az a több mint háromszáz férőhelyes parkoló, amit a Maros Megyei Sürgősségi Kórház szomszédságában alakít ki a megyei önkormányzat, hogy némileg enyhüljön a környéken uralkodó parkolóhiány. A tavalyi év végére tervezték a munkálatok befejezését, azonban a parkoló mellett épülő, égési sérülteket ellátó kórháznál zajló munkálatok miatt nem tudtak a tervezett ütemben haladni vele.

Menyhárt Borbála

Amint arról már az ősszel beszámoltunk, a parkoló a sürgősségi kórház mögött, az égési sérültek számára épülő új kórház mögötti területen lesz. A 6500 négyzetméteres területen 338 parkolóhely kap helyet. A beruházás részeként közművesítik a területet, tört kővel burkolják be, illetve napelemes közvilágítással látják el. A parkoló bejárata a Molter Károly utca felől lesz. A Maros megyei önkormányzat augusztus 27-én adta át a munkatelepet a kivitelező cégnek, amely augusztus 30-tól dolgozik rajta. Az Astor Com céggel kötöttek szerződést a parkoló kialakítására, a szerződés összértéke egymillió lej.

(Folytatás a 2. oldalon)

Kapható
az újságárusoknál!

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Gyarmathy János 70

A Kisbástyában örökös a zsongás, mondja, mormolja, suttogja, üvölti a magáét több száz különös szoborlány.

3.

Éltes Barna
marosvásárhelyi
bemutakozása

A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) képzőművészeti díjával frissen kitüntetett Éltes Barna szobrászművész első marosvásárhelyi bemutatkozásának színhelye a városépítőként, Vásárhely korszerűsítőjeként híressé vált egykori polgármesterről elnevezett kulturális központ, a Bernády Ház.

5.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

INSTAN KARMA

ALULNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája

JANUÁR

11

8:04 13:59
16:57 7:15

A nappal hossza:
8 óra 53 perc

SZOMBAT

Ma **ÁGOTA**,
holnap **ERNŐ**, hétfőn **VERONIKA** napja

Az év 11. napja,
hátravan 354 nap

napár

Isten éltesse!

ERNŐ: a magyar nyelvújításkor a német eredetű Emst névből keletkezett -ő kicsinyítő képzővel. Női párja: Erna.

VERONIKA: a görög eredetű Bereniké név latin alakváltozata, jelentése győzelmet hozó.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: 2025. január 10.

1 €	4,9728 lej
1 \$	4,8266 lej
100 Ft	1,2026 lej
1 g arany	415,8147 lej

IDŐJÁRÁS

Többnyire napos

Hőmérséklet:
max.: 2 °C
min.: -2 °C

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:
Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám,
2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között,
szombat – vasárnap zárva.
Tel. 0265/268-854.

Közlemény

A Maros Megyei Magyar Nyugdíjasok Klubja, az Erdélyi Magyar Baloldal, a Keresztény Demokrata Platform és a Romániai Magyar Kisgazda és Kisvállalkozó Platform idén is megszervezte a hagyományos karácsonyi operettgálát a Kultúrpalotában.

Az esemény nem csupán kulturális élményt nyújtott a közönség számára, hanem lehetőséget teremtett a közösségi összefogásra és jótevékenységre is. A résztvevők nagylelkű adományainak köszönhetően összesen 3.484 lej támogatást folyósíthattak Fegyvernek Ildikó és Sándor kiskorú lányainak.

Köszönik minden résztvevőnek, támogatónak és közreműködőnek az adományt. Kiemelt köszönet az RMDSZ-nek, a Studium-Prospero Alapítványnak, Gál Évának és dr. Vass Levente képviselőnek.

A szervezők

Minivakációs bűnügyi mérleg

A szilveszter és a vízkereszt közötti minivakáció alatt 6062-vel, azaz 8,2 százalékkal kevesebb bűncselekményt regisztráltak, mint az előző év azonos időszakában, ezen belül a rablások száma több mint 18 százalékkal csökkent – tájékoztatott szerdán a belügyminisztérium szóvivője.

Monica Dajbog szerint a belügyminisztérium dolgozói összesen több mint 41.500 bírságot róttak ki, megközelítőleg 19 millió lej értékben. A rendőrök több mint 39 ezer bírságot szabtak ki, összesen 17,7 millió lej értékben, és 2800 sofőr jogosítványát vonták be, 1046 gépkocsivezetőét gyorshajtás, 302-et alkohol, 84-et kábítószer hatása alatti vezetés miatt. A szabadnapok alatt naponta több mint 24 ezer rendőr, csendőr, határrendész, tűzoltó teljesített szolgálatot, főként az üdülőtelepeken, az imahelyek és a sok résztvevőt vonzó nyilvános rendezvények környékén. Dajbog szerint országshozta több mint 1100 nyilvános rendezvényre került sor, ezek közül 340 szilveszter éjszakáján. A megközelítőleg 680 egyházi szertartáson több

mint egymillió személy vett részt. Ezenkívül volt 80 utcai tüntetés is, amelyeken mintegy 6000 személy vett részt – számolt be a belügyi szóvivő. Az említett időszakban a belügyi erőknél körülbelül 21.460 betetésük volt a közrend és -biztonság terén, és több mint 13.400 vészhelyzethez, ezek között 11.440 egészségügyi sürgősségi és 626 tüzesethez riasztották őket. A belügyi szervek dolgozói 128 embert mentettek meg. A közlekedésrendészet munkatársai fokozottan felügyeltek a közúti biztonságra, gondoskodtak a forgalom zavartalanlásáról és a balesetek megelőzéséről. Erőfeszítéseik nyomán 21,74 százalékkal csökkent a súlyos közúti balesetek száma a minivakáció idején – számolt még be Monica Dajbog. (Agerpres)

Februárig elkészülhet a sürgősségi kórház melletti parkoló

Fotó: Nagy Tibor

(Folytatás az 1. oldalról)

A tavalyi év végére ígérték, hogy elkészül a több mint háromszáz férőhelyes parkoló, azonban érdeklődésünkre Lukács Katalin, a Maros Megyei Tanács sajtószóvivője a napokban elmondta, a munkálatokat előreláthatólag a jövő év elején fogja befejezni a kivitelező. –A késést az okozta, hogy egy másik tevédelem két beruházás munkatelepe. A parkoló mellett épül a

kórház, amelyhez korábban hozzáfogtak, és amelynek a munkatelepét úgy szervezték, hogy érintette a parkoló egyik sarkát. Ezért a parkolót építő cégnek rövid ideig várnia kellett, hogy a kórházépítésnél lezáruljon egy munkaszakasz. A parkoló 70 százalékban elkészült. A következő lépés a villanyoszlopok felszerelése lesz, és amint az időjárás lehetővé teszi, folytatják a még hátralevő földmunkát. A cég szerint januárban befejezhetik a parkolót,

amennyiben az időjárás megengedi, hogy a tervezett ütemben dolgozzanak. A szerződés szerint február elejéig kell átadják a munkálatokat – tájékoztatott a sajtószóvivő.

A tervek szerint az ideiglenes parkolót a Maros Megyei Tanács a későbbiekben fejleszti, amennyiben szükséges, bővíti, azonban egy nagyobb beruházás több időt igényel, ezért döntött első lépésként egy ideiglenes parkoló kialakításáról.

Színházi szférák a januári Korunkban

A Korunk idei első tematikus lapszámával az előadóművészet sokszínű világába tekintünk be, Erdély gazdag színházi örökségére és annak globális párhuzamaira összpontosítva. Ez az összeállítás a színház világát arra a kérdésre fókuszálva járja körül, hogy az miként tükrözi és alakítja a kulturális identitásokat. Megvizsgálja az erdélyi színházi gyakorlatok fejlődését, kiemeli az innovatív helyi társulatokat, rávilágít a legbefolyásosabb nemzetközi trendekre. A regionális és globális perspektívák szembeállításával átfogó képet nyújt arról, hogy az előadóművészetek hogyan kötik össze a kultúrákat, és hogyan jelezik meg a konvenciókat a hagyomány és a modernitás dinamikus kölcsönhatásában.

A tartalomról: Tompa Andrea: „Zsidónak tekintendő vagyok” – Janovics Jenő mentesítési iratai; Asztalos Veronka Örsike: Bjørnson két drámája (A Csőd és Leonarda) a 19. századi magyar színpadon; Szabó Róbert Csaba: Új hősök a Művelődési Útmutató dramaturgikus szövegeiben: Petőfi Sándor mint történelmi hős; Jákfalvi Magdolna: Értekezés a dramaturgiáról – A cselekvés; Kékesi Kun Árpád: A dramaturgia és a rendezés kérdései a Kulcskeresők szolnoki ösbemutatójában; Demeter Kata: A modern scenográfia kialakulása a 20–21. századi paradigmaváltások sűrűjében; Csizmadia Imola: Megfigyelve lenni – Egy helyspecifikus színházi tér panoptikus módozata; Boros Csaba: A táncdramaturgia művészetfilozófiai attribútuma – Társasjáték hang- és mozdulatmaradványokkal. Bartha Katalin Agnes: Az Ifjú barbárok mint a kortárs tragédia újragondolása (életművek új szemléletű színpadiasítása).

JK

KORUNK

FÓRUM • KULTÚRA • TUDOMÁNY

ASZTALOS VERONKA ÖRSIKE
BALÁZS IMRE JÓZSEF
BARTHA KATALIN ÁGNES
BOROS CSABA
CSAFODY MIKLÓS
CSIBY ZOLTÁN
CSIZMADIA IMOLA
DEMETER KATA
HERMANN RÓBERT
JÁKFAI MAGDOLNA
KAMARÁS ISTVÁN ÖD
KÉKESI KUN ÁRPÁD
RITTLER RÓBERT ROLAND
SZABÓ RÓBERT CSABA
TOMPA ANDREA

1

III. FOLYAM
2025.
JANUÁR

SZÍNHÁZI SZFÉRÁK

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Benedek István
Vajda György

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Pirokska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.

Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro

SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasag.ro **E-mail:** nepujasag@e-nepujasag.ro

Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.

A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.

Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.

Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Műzsa

SZERKESZTETTE:
NAGY MIKLÓS KUND

1666. sz., 2025. január 11.

Gyarmathy János 70

Nagy Miklós Kund

A Kisbástyában örökös a zsongás, mondja, mormolja, suttozja, üvölti a magáét több száz különös szoborlány. Olyankor is, ha alkotójuk nincs az alagsori műteremben, és akkor is, ha a várban tökéletes a csend. Kinek füle van, hallja, aki képes ráhangolódni a mester képzeletére, érti, miről beszélnek. Falhoz szorult szerzetesi cellájában nem győzi jegyezni a krónikás, miről álmodik a megfáradt zarándok, kire acsarkodnak a gyilkolni kész gyűlölők, min mereng a tudós gondolkodó, miket vár az égtől a fohászokodó. Aszkétaként gürcöl a barát, hosszú ideje kinti fényre, a felszínre vágyik, hiszen oda szánták, de sok víz lefolyt a Maroson, mióta alakot öltött, lúdtolla hegye is elkopott a szakadatlan írástól. Mert még le sem jegyezte, mit mesélnek, miről vallanak e különös bronz-, terrakotta-, alumíniumalkatok, máris újabbak kelnek életre. Szépek és művesek, titokzatosak és groteszken sejtelmeseek, beszédeseek és befelé fordulóak. Mindenfelé, gyarlóságukban is humánusak. Ha neki az a penitenciája, hogy végtelen krónikát, emberi színjátékot kell rögzítenie a jövőendő számára, ezt teszi, ekképpen szolgál. „Teremtője” önkéntesen, belső sugallatra választotta szolgálatként ugyanezt. Nem az írást, hanem ami számára a legkézenfekvőbb, a kivételes tehetségéből táplálkozó szobrászkodást, ezért zsúfolódik itt egymásra számos új s még újabb jelképes teremtmény!

De vessünk itt véget a képzelgésnek, ami mindig elfog, valahányszor belépek Gyarmathy János műtermébe, és hirtelen azt sem tudom, merre forduljak, annyi a friss mű, a munkaasztalon s a szerzőszámok tömkelegében meghúzódó majdnem vagy félig kész plasztika. A szobrász, mióta 1980-ban elvégezte a kolozsvári egyetem szobrász szakát, folyamatosan dolgozik, mióta tanárként nyugdíjba vonult, teljesen erre koncentrált, mintáz, ötletel, keze meg nem áll, figyeli a világot, a művészetek alakulását, mindent, ami művészi

(Folytatás a 4. oldalon)

Sztoriserkentő műteremsarok a Kisbástyában

Fotó: N.M.K.

Ferenczes István 80

Igen, már ő is annyi. A Kossuth-díjas költő, író, újságíró, szerkesztő 1945. január elsején jött a világra Csíkpálfalván. Illetve kicsivel korábban született, de a hivatalban akkor írták be az anyakönyvbe, így hát az is elnézhető, hogy pár nappal később sikeresen telefonon köszöntemem. A jókívánásaim a születésnaphoz kötődtek, de a nyolcadik „ikszé” első hetében az is érdekelt, dolgozik-e új könyvön, várható-e újabb verse, prózája, publicisztikája 2025-ben. Nem volt bízható a válasz. Nyolcvanévesen mindegyre kerülgetik, kínozzák az embert a bajok, ne várjon tőle senki alkotást. Pedig adott lenne a nyugalom a csendes csíksomlyói otthonukban, de hát sokszor aludni sem tud éjszakákon át! A világ sem olyan, hogy ösztönözne az írásra. Elismerésben volt része elég, köszöntötték is mostanság eleget, ez jól esett, nem tagadja. De hogy írni!... Akkor hát, hogy ne maradjon némi „irodalmibb” vallo-mása nélkül a Műzsa, átolvastam néhány vele készült átfogó interjút, 2022-ben készültek, akkor, amikor az általa alapított Székelyföld folyóirat a 25. évfordulóját ünnepelte. A lap októberi számában közölték azt a beszélgetést, amit Daczó Katalinnal folytattak az életútról, alkotásról, írásról, harcokról, kudarcokról, sikerekről, sok mindenről, kiemelten a Székelyföld negyedszázadáról és a 100 kötetes Székely Könyvtár sorozatról. Ebből a hosszú dialógusból ragadunk ki most egy rövid részletet.

„A huszonöt év alkotás szempontjából is egy nagyon termékeny korszak volt. Súly alatt a pálmá! Minél jobban meg van terhelve az ember, annál jobban tud alkotni. Végül is az éjszakák megmaradnak az alkotó embernek. En már belenevelődtem abba, hogy éjszakai, alvás nélkül is tudok élni néhány napot, ha va-

lamit meg kell írni. Tényleg egynéhány fontos könyvem megjelent 1990 után, és 2000 után is. Alapjában véve lusta ember vagyok, ez az alaptermészetem, de azért nem hagytam magam. Hiába próbáltam minél távolabba kerülni az íróasztaltól, előbb-utóbb ott kötöttem ki. Nyaranta szeretek kertészkedni, a gazdálkodó génjeim nyárára mindig rám telepednek, de most már az is fásasztó, nem tudom már művelni. Nos, az ember mindenféle kifogást kitalál, hogy ne üljön le az íróasztalhoz, de előbb-utóbb csak le kell ülni. Voltak hosszú hallgatási periódusaim is, amikor nem alkotam, főleg az 1990 előtti időkben voltak hároméves szárazságok meg aszályok, amikor azt vallottam Székely Jánossal, hogy a vers halt. De aztán megint elkapott a hév, akkor megírtam esetleg egy hosszabb verset. Például a *Rodostót*, ami a második kötetemben jelent meg, s amire a megjelenésekor, az 1970-es években Lászlóffy Aladáron kívül senki nem figyelt fel, s a második dicséretet, visszajelzést Lövétei Lázár Lászlótól kaptam, amikor a Székely Könyvtár sorozatban megjelent kötetemhez válogatta a verseimet (...) Akár azt is mondhatnám, hogy a *Rodostó* az én nagy versem, de nem... Miután elmentem nyugdíjba, hogy ne pusztítsam hiábavalóan a kenyeret, úgy döntöttem, hogy megírom a családregényünket, a *Vészedelemről álmodom*. Lehet, hogy most másképpen írnám meg, de hát belekezdtem, és elment szinte tíz évem. Fontosnak tartottam, hogy hiteles is legyen, ezért számos dokumentumot felhasználtam, így dokumentum-családregénynek nevezem inkább. De ez a prózaírás teljesen kiölte belőlem a versíró. Nem tudok azóta verset írni. Nem is akarok. Ugyancsak prózán forogatom az agyamat. Nem tudom, hogy lesz-e erőm és ener-

giám hozzá, de Zöld Péter életét kellene valahogymegírni. Szerintem Csíkszék történetének ő a legfontosabb és a leg-

Forrás: Facebook

karizmatikusabb figurája, egy hallatlanul izgalmas ember. Hányszor megszökött a fogságból, a börtönből! És bemenekült Moldvába – kész kalandregény. És amellet megírta a csángókról, a moldvai magyarokról az első újkori tudósítást... Szenzációs és zseniális ember volt. Csak nem tudom, lesz-e hozzá erőm.”

Reméljük, hogy lesz. Kértem, ajánljon egyet versei sokaságából mai mellékletünk számára. Nehéz volt dönteni. Végül, tekintettel enyediségemre és a szórványsorsot megtapasztaltakra, egyik legmeggrázóbb költeménye mellett döntöttem. Jékely Zoltán 1936-ban közölt *A marosszentimrei templomban* című drámai poémája s az abban égre kiáltott jelenség készítette Ferenczest arra, hogy közel hét évtized teltével megírja a maga lírai remekét.

Marosszentimrei templom 2002

A 75 éves Sütő Andrásnak

Az ajtón mázsás lakat, gályarab bilincs. Tízen, kilencen, nyolcan sem vagyunk, gyülekezet, szolgál, pap – senki sincs. Legnagyobb hiányzó maga az Ur. Áll még egy sírkő, zuzmóval takart: kézdiszentkeresztű Lázár Vilmos üzeni föld alól a tört magyart – csak annyi, mit egy jégverés kimos. A torony galambok nélkül inog, varjú, csókaraj cibálja gazul, nem a kő, nem a bezúzott ikon, itt az idő az, ami meglazult... Fejünkre pók hull, égi vakolat. Az orgonában szüette futam. Nem énekel az sem, mi megmaradt. Hát kit szeretsz itt s kit büntetsz, Uram?

Csíkszereda, 2002. június

Ui.: A sorok végére érve az olvasó egy sóhajnyi szünetre elhallgatna. De az igazsághoz tartozik, hogy az élet átigazít dolgokat. 2022 májusában, a református egység napján tíz dél-erdélyi református templom felújításáért mondtak imát. A magyar kormány támogatásával felújított műemlék hajlékok közül az egyik a marosszentimrei volt. Gyönyörűen és szakszerűen megfiatalítva magasodik most a dombon. Magyar hívő viszont már egy sincs a faluban. A vers üzenete ekképpen még döbbenetesebb. Ihlet-e a helyzet újabb költeményt valaha?

N.M.K.

Gyarmathy János 70

(Folytatás a 3. oldalról)

átlényegítésre alkalmas. Nem zárja be műhelye ajtaját, ha jönnek, és éppen munka közben zavarják, akkor is kedvesen, szívélyesen fogadja a látogatót. A barátainak meg kimondottan örül. Ezt aránylag gyakran megtapasztalhattam. Sokszor írtam is e talá-

felvételt őrzök, közöltem is nem egyet közülük. Mindig, azzal kezdem a terepszemlét, hogy a szobrok tömegében a legújabb műveket próbálom felfedezni. Legutóbb, december végén azért volt könnyebb dolgom, mert friss ciklusai alumíniumból készültek, és színben, ragyogásban elütöttek a többiektől. Nyilván a bronz szebb, nemesebb, az alkotó szívének

A béke asztala

kozásokról, hiszen ha az ember valami szépet, lélekhez szólót, alkotói telitalálatot lát, annak örömét másokkal is mihamarabb szeretné megosztani. Ha művészeti író, akkor pláne. A szavak mellé nyilván látvány is kívánczik, lelkesen igyekszem fotózni is a műteremben látottakat. Reménytelen próbálkozás. Annyi szobor, dombormű, kisebb-nagyobb műalkotás zsúfolódik itt össze, hogy hasztalan kísérlet egyetlen munkára fókuszálni. De talán úgy még érdekesebb és összetettebb az üzenet, ha a kiválasztott mellett, mögött, fölött más figurák, metaforikus lények, tárgyak és azok árnyékai is felkínálják, hozzáadják a maguk mondandóját. Fotótáramban számtalan ilyen

is kedvesebb, de már szinte megfizethetetlen, olyan drága. Akkor marad az, ami anyagilag még elérhető. Az igazi talentum, a tematika eszmei érvényessége, időszerűsége és az egyedi, sajátos kivitelezés, a plasztika rendhagyó megformálása pótolhatja a kényszerű anyagváltás okozta hátrányokat. Az elindított két új sorozat – a háború és béke, valamint a szerelem – témája bronz- és alumíniumváltásban is igazolja aktualitását, és úgy érezhetjük, hasonló erővel tudnak hatni a nézőre. *A béke asztala*, *A béke virága*, *A béke kapuja*, illetve *A szerelem fája*, *A szerelem virága*, *A szerelem hajója* egyértelműen bizonyítja: Gyarmathy János szobrászművészetünk

egyik legkiválóbb, legeredettebb, legmaradandóbb képviselőjeként érdemes figyelmünkre, elismerésünkre. 2025. január 11-én tölti 70. életévét. Isten éltesse sokáig, és kívánjuk, hogy még hosszú ideig őrizze meg alkotói fiatalágát!

Az ünnepelt pillanatnyi pihenője
Fotók: N.M.K.

Kapu mögött bronzvilág van... A műterem másik oldala

A Téli Játékok első öt éve

Könyvbemutató és tárlatnyitó 2024. december 27-én a Camera K'Arte falai között.
Bal oldalon Eliodor Moldovan és Ungvári-Zrínyi Kata

Akik a marosvásárhelyi K'Arte Galériában rendezett karácsonyi kiállítások emlékéért akarják idézni, vagy a kortárs művészeti kiállítás- és performance-sorozattal most szeretnének megismerkedni, december végétől egy új kiadvány segítségével is megtehetik. Az *Eliodor Moldovan* vezette K'Arte Egyesület az *Ungvári-Zrínyi Kata* szerkesztette, gondozta háromnyelvű (magyar, román, angol), *Winter Games I-V - Újragondolt ünnepek/ Sărbători regândite/ Re-thinking the holidays* című katalógus megjelenítésével tette ezt lehetővé. A fotókkal, replókkal gazdagon illusztrált, ötletesen, dinamikus, fiatalosan összeállított, lényegretörő dokumentált füzet a K'Arte kitarító művészetszövegéről is átfogó képet for-

mál, de még figyelemreméltóbb, hogy e különleges katalógus művészeti mentora, a médiaművészetben is folyamatosan jelen levő, kurátorként, műkritikusként is igen tevékeny Ungvári-Zrínyi Kata szakírói munkásságának is teret ad, előrevetítve a fiatal alkotó könyves jelentkezéseinek virtuális sorát is.

A katalógus a Téli Játékok projekt 2018–2022 között lezajlott eseményeit tükrözi, 19 helybeli és máshonnan érkezett (hazai és külföldi) kortárs művész munkáinak, installációinak, az aprócska galéria lehetőségeihez igazodó performanszainak bemutatásával. A kezdeményező négyes csoportok szerepléseire gondoltak, az elképzelés csak 2019-ben tért el némileg a tervezettől. Mint U.Z.K. írja: „Műfaji szempontból a Téli Játékok sokféle

alkotást mutatott be: a hagyományos művészeti formáktól az installációkon, helyszíni intervenciókon, videókon, digitális felületeken és vetített anyagokon át különböző egyéni vagy hibrid műfajokig, mint például a virtuális térben jelen levő kép- és tárgykollázsok folyamán fizikai vizualizációja. Az eddigi meghívottak többsége erdélyi (magyar és román) vizuális művész, de vannak köztük magyarországi, kivándorolt erdélyi és Erdélybe vándorolt magyarországi alkotók is. Bár az adventi formátum csak négy meghívottra korlátozódik, az évi válogatások célja mindig ugyanaz: minél több oldalról megközelíteni, körvonalazni az ünnepek valódi, hiteles arcát – a vizuális művészet eszközeivel. A végeredmény mindig más lesz, sőt egyre másabb, az összkép viszont egyre teljesebb – és így lehet erős alternatíva a kiüresedett, hamis formákra és automatizmusokra, amelyek téli ünnepeinket olyan gyakran elborítják. A megszokott vizuális kavalkádban felvillanhat egy-egy meglepő, igaz, mélyen ismerős látvány is, lassan belopva magát ünnepi élményeinkbe. Ezek az igazi Téli Játékok.”

A 2024. december 27-i katalógusbemutató a ko-

rábbi kiállítók közül is többen ott voltak a Camera K'Arte biztosította térben, pop-up kiállításra is sor került, a Makkai István szobrászművész animálta performanszba a közönség is lelkesen bekapcsolódott. Egy teljesen elszáradt, csupasz fenyőt öltöztettek újra zöldbe sok-sok kis tülevevel ágacskaival, egyfajta „karácsonyi csodát” teremtve ezáltal is. Persze ennek képei majd egy következő katalógusban látnak majd napvilágot. (nk)

A száraz fenyő karácsonyi zöldbe öltözik...
A performance egyik pillanata

Amit a hajlék sugall

Éltes Barna marosvásárhelyi bemutatkozása

fából készült alkotások, színesítik, árnyalják az „üzenetet”, állnak össze tovább bővíthető sorozattá. Ennek jegyében erősödik fel a tárlatlátogatók otthonosságérzete is. Az utóbbi öt évben született munkáiból válogatott a sepsiszentgyörgyi művész, a Székely Nemzeti Múzeum restaurátora, akiről a megnyitón a méltató Nagy Miklós Kund röviden összefoglalta a legfontosabb tudnivalókat, azt, hogy 1981-ben született Sepsiszentgyörgyön, az ottani művészeti liceum festészeti szakán végzett, majd a budapesti Magyar

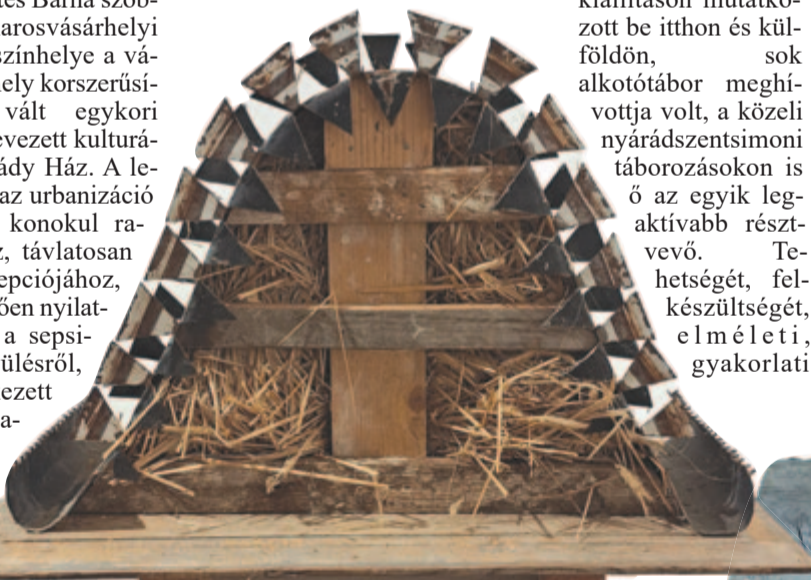
Képzőművészeti Egyetemen szerzett szobrászdiplomát. Másfelé is kiegészítette tudását, és noha a magyar fővárosban is kiteljesedhetett volna a pályája, ő hazatért Székelyföldre, alkotói elképzeléseit, szándékait itt tudja a leginkább valóra váltani. Az eltelt két évtizedben számos csoportos és egyéni kiállításon mutatkozott be itthon és külföldön, sok alkotótábor meghívottja volt, a közeli nyáradszentsimoni táborozásokon is ő az egyik legaktívabb résztvevő. Tehetségét, felkészültségét, elméleti, gyakorlati

fogalom házként, lakásként, otthonként is értelmezhető, olyasmiként, ami biztonságérzetet, nyugalmat, békét sugall. Ösztönösen és tudatosan is szükségük van ilyenekre az embereknek. A hajlékhoz ősidők óta a szakralitás jelei, jelképei is társultak, a népi életmód ezekhez igazodott. Ő is eszerint próbál élni, viselkedni, az ebből fakadó, az ilyesmiben rejlő történeteket, érzéseket, hangulatokat igyekszik feleleveníteni, mozgósítani alkotásai révén. Külön-külön sem látta el címmel a munkákat, bár mindeniket meg tudná nevezni, de nem a saját történeteit akarja ráerőltetni a szemlélőkre, azt szeretné, ha a látottak nyomán a maguk történetére, emlékére, élményére lelnének. Természetes anyagok uralják a tárlatot, elsősorban a fa, régi deszkák, gerendák, házelemek,

bútordarabok, minden, amit a környezet, a természet felkínál, talált tárgyak, fémdarabok, üvegcserepek, a föld nyújtotta egyéb egyszerű kellékek, anyagok, festékek, amelyek játékosan, nyersen, illő arányban sugározzák az otthon, a hajlék melegét, biztonságát. És szimbólumként is felfoghatók, legyen szó akár szoborszerű plasztikákról, akár képekről, domborművekről. Szinte mindenik mű felvillantja a ház, a tető formáját, akár egy nagyobb kompozícióba is illesztve, itt is, ott is ajtóra, ablakra, kapura vélünk ráismerni, kultéri feszület, ikonszerű megoldások idézik meg a hitvilág szimbólumait. Az egyszerűség nem jelenti azt, hogy mindez csak úgy magától jön. Az alkotás folyamatát Éltes Barna is hosszasan kiérleli, nála is fontos az ötlet, a gondolat kikristályosítása, amibe értelem-szerűen beleillik a kísérletezés is, a határok feszegetése, amíg úgy nem érzi, hogy az új munka is magában hordozza mondandója lényegét, teljesíti ars poetica elvárásait. N.M.K.

A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) képzőművészeti díjával frissen kitüntetett Éltes Barna szobrászművész első marosvásárhelyi bemutatkozásának színhelye a városépítőként, Vásárhely korszerűsítőjeként híressé vált egykori polgármesterről elnevezett kulturális központ, a Bernády Ház. A legendás városvezető az urbanizáció elkötelezettje volt, konokul ragaszkodott elveihez, távlatosan megalapozott koncepciójához, mégis biztos elismerően nyilatkozna, ha láthatná a sepsiszéki kis településről, Feldobolyból érkezett vendég kiállított anyagát, amely a vidéket, a falut, a természetes, természetközeli életmódot és az abba ágyazódó otthonosságot, a nemzedékeken keresztül átörökölt szakralitást mutatja fel gondolat- és érzelm-gazdagon, jelképekkel telten, játékosan. Bernády György mindenekelőtt az alkotói indíttatás, a múltat a jelennel szorosan egybekapcsoló, élesen kirajzoló művészi hitvallás egysége s az iránta tanúsított következetesség előtt emelné meg a kalapját. Amint a galériát megtöltő plasztikákkal találkozó művésztársak, művészetkedvelők is teszik.

Ahogy egymásba nyílik a három terem, olyan magától értetődően kapcsolódnak egymáshoz, egészítik ki egymást a többségükben

sokoldalúságát fontos köztéri alkotások is tanúsítják Erdélyben, Magyarországon, Szlovákiában, Németországban. Arról, hogy melyek művészetének a jellegzetességei, milyen gondolatok vezérlik, mire tanítja, mivel vértzi fel a szülőföld, mit kapott az elődöktől, és mivel szeretné gazdagítani az utánunk következőket, a beajánlót követő beszélgetésből tudhatott meg többet a hallgatóság. Éltes Barna sok műhelytitkot elárult a rögtönzött dialógus során.

Nem adott címet a kiállításnak, de úgy véli, anélkül is nyilvánvaló, hogy mindaz, amit élénk tárt, a HAJLÉK fogalmába illeszthető. Ez a kissé régies

Párbeszéd a megnyitón a Bernády Házban 2024. december 12-én (jobbról): Éltes Barna és N.M.K.

Apánk két fél faragványa (Politikai tájékoztató)

Böloni Domokos

A látogató havonként érkezett. Akkora táskával jött, mint az ántivilágban a rekviráló adószedők.

Bekiabált, mint valami cirkuszista.
– Eszez vagyok, és az apámat keresem! – odabent azonnal megszólalt a kórus: szoprán, alt, tenor, basszus: – Neem mi vagyuuunk! – Akkor visszakozva a folyosó végi kis asztalkához ült, onnan leláthatott a vendéglőre, amelyben hajdanán Kádár János elvtárs a Gheorghiu-Dej elvtárs vendégeként egyszer testvériesen megebedelt.

Ott várakozott türelmesen, amíg a Kiskóterből (ez a miniszoba, amelyben négy asztalnál kattognak az írógépek, és míg valakire rá nem jön a dohányozhatnék, szünetel mindenfajta külkapcsolat; nos, ha az ő embere lépett éppen ki az ajtón, akkor Eszez úr már nem az apja felől igényelt infót, hanem a bártnál egy fokkal kedvesebb kézfogásukat követően szertartásosan felmutatta a táskából kikandikáló futucskót, öblében a negyvenfokos merevítővel (később népi viagrának becézték), és csendes egyetértésben lesétáltak a korábban úri, később főelvtársi lépcsőlejárón, amelyhez csak néhány beavatottnak volt kulcsa, s végül ott kötöttek ki, ahol a vendéglő oldalába telepített nyári terasz székei várakoztak... Még alig nyitott a bár, szeszest nem szolgáltak, kávét igen, és a futucskó nedűje üdvre dúsította a keserű levelet – ez az alkalmas pillanat, amikor cigarettafüstbe burkolózva Eszez úr előadhatja látogatása okát és fokát.

Hosszúra nyúlik minden efféle társalgás. Eszeznek csak délután indul a járata. Mindig ugyanúgy zárul az egyoldalú eszmecsere, amelynek az esszenciáját nem lehet visszaadni, annyira szerteágazó jelleggel bír.

Szóval nem biztos, hogy érdekes ez az ízé.

Egyik nyár végi napon azonban már búcsúzni jött Eszez, akkor már nem is úr, csak bácsi. Fölötte is eljárt az idő vasfogú babája, és hát a szerkesztő úr sem írja meg már soha az életregényt, csak mindig annyit, hogy Eszez keresi az apját – ezért a bácsi curukkol, és keccsók.

A titokzatos apa közben növének indul, alig lehet követni, Eszez nem is akarja, csak folyamatosan gazdagítja, bővíti a történetet, a kis házi eposzt.

Apánk – miért használom így e szót, kiderül –, szóval előbb csak így: az apámnak bizony oldalági faragványa vagyok én, balkézről cseprintett félbitang tróger. Neki nem volt törvényes gyermeke, sosem nősült meg, nem is tudott, hiszen a nagy egója miatt – ugye így mondják – folyamatosan dobogálta a rendszer innen oda, onnan ide, végül a nagyenyedi börtönbe, és mikor végre kijöhetett, folyamatos megfigyelés alatt tartották, de hát ez ma már köztudottan nem is érdekes.

Egy árvaházba dugták nevelőnek. Ott énekelni tanította a fiúkat, de az igazgató eltávolította. Mielőtt őt magát is letartóztatnák. Pedig csak Petőfi-dalokat tanultak, és ha már, hát élő is adták (s hogy szemet ne szúrjon) valamivel március 15-e után.

Aztán (mert politikailag „terhelt” a dossziéja) nem államvizsgázhatott, és ha álláshoz szeretett volna jutni, kénytelen volt minden szeptemberben írott kérelem fordulni a tanfelügyelőséghez, jelentkezni a diplomátlanok álláselosztási ceremóniáján, ott elviselni a pimaszságot, a pofátlanságot, a megaláztatást, a szüntelen cégéreztetést, és az eredmény? Vagy elfogadja a kukutyinfalvi helyettes tanítóságot, vagy mehet kétkezi munkásnak a fatelepre.

Ilyen élet nem élet, voltak ugyan efemer kapcsolatai, de melyik nő képes kitartani egy ilyen férfi mellett.

Lejárt lemez, mondhatnánk. De ha veled járóják, ugye?

Ugyhogy imitt-amott elhullajtott egy-egy csemetét, én magam ilyen magról kelt maradék volnék.

Mikor megérezte az örök böjt eljövételét, telefonált, hogy örökség ügyében keressem fel. Tudott rólam, tudtam róla, de annyi, nem kapkodtuk el az interperszonalitást.

Miféle örökség, inkább csak ökörség, gondoltam, és nem csalódtam. Felkerestem, tudja, hol élt? Galacon. Ott van vagy négy vagy öt városnegyed, ahogy terjeszkedett a vasipar, duzzadt a melósok tábora, kellett a panel, és a dombon felépült az első Ciglina,

aztán a második, aztán a harmadik, aztán... Ha nem lövik ki a nemzet apóját, már Jászvásár környéke is dugva lenne ciglinákkal.

Az öreg egy molett Mirinával élt, volt nyugdíja, nem sok, volt társasága, öreg dumálók a parkban, satöbbi. A neje könyvelői állást járt ki a számára. Megbecsülte magát. A börtönben is ilyen munkára volt fogva, nyugisan fejezte be zaklatott karrierjét.

Nem lopott, nem csalt, formalinba való bozgor volt.

Mondom, Galacon. Ott nyugszik, hová lesz majd a feltámadáskor?

Na, jöhét a következő kör. Ezt is én fizetem.

A szerelem hajója... Gyarmathy János szobra

Rám bízott egy faragást, faragványt, ahogy ő nevezte, becsomagolva, ne bontsam ki, míg haza nem érek, kötötte a lelkekre. Hejhaj és cuppcupp, nekem sem kellett több, már az álomás budijában megkukucsáltam.

Valóban faragás, semmi több. Még hozzá olyan vésett ízé, valami emberi alakok látszanak, erősen fakulva, nem állapítható meg, mire gondolt a művész, amikor megalkotta.

Mire gondolhatott volna, az unipersonális élvezetén kívül, amikor belemártott az anyám vizébe. Árva banit nem hagyott rám, úgy jöttem el onnan, mint akit orra zavartak az orosz piacon.

De még azt az izét sem énrám testálta. Hanem hogy vigyem el – cédulára írta a címet, név nélkül. A falut tudtam, merre van, abban a zavaros pénzszerzési periódusban még vígan betyártaxiztam, és hát né, felveszek egy tudományos utast, valahol Kibéd körül.

Olyan kicsi, szilimány. De hogy tud az beszélni! Nem is vettem el tőle pénzt, mert a sapkája is olyan volt, mint az angol munkásoknak. De megilletődtem biza, mikor azt mondta, azért igyekszik abba a faluba, mert ott van az egyik legmagasabb erdélyi templomtorony, azt ő megmássza; viszont hogy mi végre, már nem magyarinthatta végig. Megérkeztünk Nyárádszeredába, én onnan elfelé jöttem, Vásárhelyre.

Apám: add oda a tiszteletes úrnak. Ha még él, ha még ott szolgál.

Ha már nem? Akkor van egy ház, harmadik a parókiától számítva. Zsalugáteres, muskátli. Ott biztosan találsz embert, és annak add oda.

Ennél többet nem tudtam kivakarni belőle, mert bejött a felesége, attól kezdve nem magyarul beszéltünk.

Eddig tiszta a sztori, szerkesztő úr? Akkor még egy fojtást a nyári viagrából, és nicsak, friss a csapolás.

Elvittem, első s utolsó óhaja. Nem sokkal később írt a Mirinája, hogy meghalt.

Engem, mint mégiscsak elismert, bár balkéz felőli szikulust, ugyebár, megilletett a hír. Mikor felbontom a kópertát, hát a temetés is lejárt. Valami kedves szekta intézte az örökkévalóságát. Ha történetesen idejében értesülök, s odamennék, nekem ott annyi szó se jutna, hogy mú.

Kikocsikáztam a faluba. Az illető lelkész már égi felhőről lógatja a lábát... No, megkeresem a harmadik házat, s uramfia, mint a

mesében: zsalugáter, muskátli. Nyikorog a kapu, szembejön egy lehurbolt vén proféta.

Atyáuristen: az apám.

Nézzük egymást, bemutatkozom, s ő is mondja a nevét, s egyikünk neve se mond semmit. Mondom mégis: egy csomagot küld magának valaki innen s onnan.

Hát ő nem ismer senkit onnan s onnan.

Galacról.

Honnan a francból.

Na én akkor mennék is.

Várjon csak. Nem mehet el szomorán s elutasítva.

Egyedül élek, nyöszörgi, alig van valakim.

A gyermekeim megorroltak, hogy mért nem adok el mindent, mért nem költözöm hozzájuk.

Sopronba s Grácba.

Az Őrségbe. Hát itt Őrségre már nem telik, de egy szál örre még szükség lehet. Itt va-

Az jó, mondom, kicsit fejembe szállt a piros bor, az jó, mert ketten leszünk egy testvér.

*

Egyem a szívét egy fakanállal, szerkesztő úr, ha maga ezt kellőképpen kiszínezi, olyan regényt rittyent, hogy filmre viszik, s még a forgatókönyvet is önre bízzák...

Megtudtam, hogy a faragvány egy jelene-tet mutat a múlt század harmincas éveiből. A királyi Romániában szavazást tartottak, s a környék székely lakosságát rá akarták bírni, hogy a regnáló pártra szavazzon.

Elzárták előlük a szavazóhelyhez vezető utat. Ekkor másik irányból igyekeztek oda, ahol eleget tehetnek népük iránti elkötelezett-ségüknek.

Ez egy kicsit újságizű.

Kivezénylik a katonaságot, belelövetnek a szavazókba. Az aljas gyilkosságot elkenik, kicenzúrázzák. Aki felemeli a szavát, könyörtelenül elhallgattatják.

Abban az időben került oda egy tanítóember, akit régóta figyeltek, és mindig távoli, eldugott iskolákba helyezgettek évről évre, hogy a mostoha körülmények, a helyhatóság zaklatásai és az ellene hergelt lakosság ellen-séges megatartása miatt majd fejvesztve elmenekül.

Vagy felakasztja magát.

Fájdalmában faragta az emlékeztető „képet”, amelyen az látszik, vagyis látszott, hogy katonák, csendőrök lövik a székelyt.

Amikor lecsaptak rá, sebtében kettéhasította a faragványt. Csak egyik részét tudta rábízni az akkori református papra, egyetlen barátjára.

Letartóztatták, cókómkjában a fadarabbal, amely elmondása szerint vakarózásra szolgál. Nem kobozzák el, röhögve meghagyják.

Börtönvelei alatt a fura izé a raktárban kuksol.

Szabadulásakor visszakapja egyéb kevés rongyaival.

Mint hű kiskutyát, magával viszi minden-hová.

*

Azt mondja a lelkész:

– Most, hogy ön, kedves...

– Én is Józsi bácsi vagyok, kérem. Mert az apám is József volt...

–...kedves Józsi bácsi, hazahozta a másik felét a műtárgynak, értelmezhető, és összeáll a történet... De az édesapját nem emiatt viték el. Mivel elfogadhatóan beszélt az állam nyelvét, feladatul kapta, hogy a sor alá kerülő legényeknek heti politikai tájékoztatót tartson. A hadseregről, az országról, a rangokról, a formai kiképzésről, a királyról. Ő a politikai tájékoztatókat arra használta fel, hogy a székely regrutákba beoltsa a magyar nemzeti érzést... Részletesen felvilágosította őket arról a véres eseményről is. A vérengzésről.

Panaszolkodó leveleket küldözgetett a magyar pártoknak, az újságoknak. És persze beáruultak...

Ez a tárgy olyan, mint egy emlékmű. Mint egy szobor. Emlékeztető az ártatlanul kivégzett emberekre.

Ráduly tanár úrnak az elődöm mutatta meg sok évvel ezelőtt, amikor a jeles néprajzos a toronyban található rovásírásos feliratot érkezett megfeyteni. Szóval a két dolog nem függ össze.

De valamiképp talán mégis...

*

Lássá, szerkesztő úr, mennyire nem érdekes ez az egész. Viszont én akkor, ott megtaláltam a féltestvéremet, aki szintén balkéz felőli... Tetszik érteni. Édesanyja annak a „menyecske”-nek” is anyja volt, aki bennünket olyan ügyesen megtraktált.

Így lett a börtönviselt József tanító bácsinak két Józsi nevű fia... Balkézről, de ezt mondtam már. Nem számos magának.

Itt ez: egy másik paksaméta. Egyszer-kétszer még visszajártam a bátyámhoz. (Két héttel volt idősebb.) És a lelkész úrral s még egy-két emberrel köröltve – ugye, milyen választékos leszek a szilvával bélelt seritáltól – összegyűjtöttük a dokumentációt önnek vagy magának, ne ijedjen meg, nem akarok leper-tusodni, hát maga mégiscsak tanult ember, na. Hogy írja meg, regény formájában.

Ha vállalja, annyi pénzt gyűjtök, amennyiből legalább ötszáz példányban kinyomtat-hatja.

És cserébe nem kérek semmit.

Csak bocsánatot, hogy még egyszer feltar-tóztattam.

Ma úgysem írt volna cikket, nem igaz? Minek elrontani egy ilyen pompás nyári napot holmi szürke publicisztikával...

No, Isten áldja.

Eszez voltam, a cechet én állom...

Ferenc pápa szerint a remény diplomáciájára van szükség a világméretű háború fenyegetésével szemben

A világméretű háború egyre konkrétabb fenyegetésével szemben a nemzetközi közösségnek a remény és a béke diplomáciáját kell gyakorolnia – hangoztatta Ferenc pápa, aki sürgette az ukrajnai háború befejezését abban a csütörtöki beszédében, amelyet a Szentszéknél akkreditált nagykövetteknek tartott.

Az egyházfő a Vatikánban minden év elején szokásos diplomáciai audiencián 2025 első számú céljának a három éve tartó ukrajnai háború leállítását jelölte meg. Emlékeztetett, hogy a háború nagyon sok áldozatot követelt a civilek között is.

Tűzszünetet sürgetett a közel-keleti harctéren, a Hamász palesztin iszlamista szervezet által fogva tartott izraeli túsok szabadon engedését, valamint a Gázában kialakult „nagyon súlyos és méltatlan” humanitárius helyzet orvoslását szorgalmazta.

A pápa a kölcsönös párbeszéd és bizalom kiépítését sürgette annak érdekében, hogy a jövőbeni palesztin és izraeli generációk egymás mellett, két külön államban, békében és biztonságban élhessenek.

A pápa rendkívüli státuszt kért Jeruzsálem számára, a találkozás városaként keresztények, zsidók és muszlimok számára. Békés újraindulást szorgalmazott Szíriában.

A pápa azt kívánta, hogy a jubileumi szent évben sikerüljön túllépni a háború logikáján. Hangoztatta, hogy egyre konkrétabbnak tűnik a világháború fenyegetése, ezért a diplomácia hivatásának számít, hogy mindenki szorgalmazza a párbeszédet, beleértve a „kellemetlenek” tartott feleket is, akiket nem volt szokás le-

gitim tárgyalópartnernek tartani. „A remény diplomáciája segít abban, hogy a háború sötét felhőit a béke megújult szele zavarja el” – mondta Ferenc pápa.

Ferenc pápa úgy vélte, a második világháború után kialakult nemzetközi intézmények nagy része már nem képes ellátni eredeti feladatát: békét és stabilitást nyújtani, az éhínség ellen küzdeni, a 21. század új kihívásaira válaszolni, akár környezetvédelmi, közegészségügyi, kulturális, társadalmi vagy a mesterséges intelligencia teremtette problémákról legyen szó.

A pápa a nemzetközi intézmények reformjának szükségességét hangsúlyozta a szubszidiaritás és a szolidaritás elveinek tiszteletben tartásával, valamint az államok közötti egyenlőség jegyében, különösen a világ „klubokra aprózódik, amelyekbe csak azok kapnak belépést, akik ugyanúgy gondolkodnak”.

Az 1975-ös Helsinki Egyezmény szellemének visszaszerzését szorgalmazta, amelynek segítségével az egymással szembenálló és ellenségnek tartott államok találkozási teret tudnak teremteni, és a párbeszéd eszközét tudják felhasználni a konfliktusok megoldásában.

„A háború mindig vereség (...), nem fogadhatjuk el a megfagyott gyerekek látványát, mert kórháza-

kat vagy energetikai hálózatokat találtak el” – mondta.

Megjegyezte, hogy a háborúkat az egyre fejlettebb és pusztítóbb fegyverek terjedése táplálja. Azt kérte, hogy a fegyverkezésre és más katonai kiadásokra fordított forrásokat egy éhezés elleni világalap felállítására használják fel.

A konfliktusok, terrorizmus, éhínség dúlta térségek között több afrikai, latin-amerikai országot sorolt fel. Aggodalmát fejezte ki az antiszemitizmus egyre terjedő megnyilvánulásaival szemben.

Megemlítette a keresztény közösségek üldözését elsősorban Afrikában és Ázsiában, valamint a vallásszabadság korlátozásának „finomabb” módszereit, amelyeket az egyházfő szerint Európában alkalmaznak a keresztények alkotmányos jogainak megsértésével.

Ferenc pápa a diplomácia céljai között nevezte meg az elesettek tá-

mogatását. Hangoztatta, soha nem volt ekkora a fejlődés és a gazdaság mértéke, ezzel egy időben azonban precedens nélküli az emberiség magánya és elveszettsége is.

Kiemelte a technológiai fejlődés előnyeit, ami azonban gyakran mentális beszűkülést eredményez, a valóság túlságos leegyszerűsítéséhez, visszaélésekhez, szorongáshoz, elszigetelődéshez vezet a közösségi felületek és internetes játékok világában. A fiatalokban a kritikus gondolkodás elősegítését szorgalmazta, mivel a pápa szerint csakis így lehetnek a társadalom aktív tagjai.

Mindez az emberi kapcsolatokat, a hagyományos nevelési és oktatási elveket, a társadalmi szokásokat is fenyegeti: a pápa hangoztatta, hogy a kulturális értékek átörökítése továbbra is a családok és a pedagógusok feladata.

Ennek keretében a pápa aggasztónak nevezte egyes nemzetközi,

multilaterális megállapodások és dokumentumok „egyoldalú újraértelmezését olyan ideológiák terjesztésére, melyek megosztják, eltapossák a népek értékeit és hitét”.

Az egyházfő azt mondta, hogy ideológiai gyarmatosításról van szó „asztalnál kidolgozott program szerint, amely a népek hagyományait, történelmét és vallási kapcsait igyekszik gyökereiből kiszakítani”.

A cancel culture-t, az eltörlés kultúráját említette, és elfogadhatatlannak nevezte az abortuszhoz való jog hangoztatását, ami „ellentmond az emberi jogoknak, különösen az élet-hez való jognak”.

A pápa a rabszolgaság fennmaradt formáit is elítélte: a dolgozók kizsákmányolását, az embertelen munkakörülményeket, a munkaerőhiányt említette.

A nemzetközi közösségtől az emberkereskedelem felszámolását sürgette: rámutatott, hogy emberek tömegei kelnek át sivatagokon és tengereken, és utána idegen földön találják magukat, ahonnan kiutasítják őket, vagy törvénytelenek maradnak. Azért kell tenni, hogy az otthonok, a haza elhagyása választás legyen, ne pedig túlélési kényszer – mondta.

A pápa többek között a szegény országok adósságának elengedését, a börtönökben levő elítéltek büntetésének csökkentését, valamint a halálbüntetés világszintű eltörlését sürgette.

A pápa beszédét a szentszéki államtitkárság egyik munkatársa olvasta fel. Az audiencián a Szentszéknél akkreditált 184 ország nagykövetei vettek részt. (MTI)

Öt ikonikus filmjével idézi fel a 100 éve született Paul Newman életművét a Duna

Száz évvel ezelőtt, 1925. január 26-án született Paul Newman, az édesanyja révén részben magyar származású, amerikai színészlegenda, rendező. Több mint fél évszázados filmes karrierje során számos ikonikus mozisikerben nyújtott felejthetetlen alakítást, születésének évfordulóján ezek közül ötöt tűz műsorára január 11-től szombat esténként a Duna.

Január 11-én 23:45-től A nagy balhé című 1973-as amerikai filmmel indítja a sorozatot a Duna. Ebben az alkotásban A Butch Cassidy és a Sundance kölyök után négy évvel George Roy Hill rendező újra összehozta Paul Newman és Robert Redford sikerduóját, a western után ezúttal a harmincas évekből Chicago világában. A való életből, a Gondorff fivérek szélhámos trükkjeiből merítő forgatókönyv, David S. Ward munkája éppúgy Oscar-díjat kapott, mint a rendezés, a díszlet- és jelmeztervezés, a vágás, a zene, illetve maga a film, amelyet most frissen restaurált szinkronnal, a Magyar Televízió által az 1980-as években készített magyar változatában láthatnak.

A sorozat következő darabjaként, január 18-án 23:45-kor az 1967-es Bilincs és mosoly látható. A filmben Paul Newman lázadó figuráinak egyik legemlékezetesebbikét nyújtja Luke szerepében. A férfi egy déli kényszerszermunkatábor foglya, aki pimaszságával és merészségével valóságos legenda rabtársai szemében, szökéseivel

Bilincs és mosoly

Fotó: Warner Bros. International

egyszerre szórakoztatja a többieket és tartja bennük a reményt a tábor sivárságában. A filmben nyújtott alakításáért Paul Newmant Oscar-díjra jelölték, csakúgy mint a Macska a forró bádogtetőn című 1958-as moziért, amelyet a Duna tematikus sorozatának harmadik darabjaként január 25-én tűz műsorára. Egy család drámájában bontakozik ki ebben a filmben, amelyben Paul Newman egy alkoholizmusba süllyedt sportlót alakít, aki szenvedélyes feleségével nagycsaládi összejövételre érkezik egy Mississipp-i állambeli birtokra. Tennessee Williams Pulitzer-díjas színművének 1958-as filmváltozatában Paul Newman és Elizabeth Taylor alakítják a főszereplő házaspárt.

Egy Los Angelesben dolgozó magán detektív alakít a színész a Harper – Célpontban című 1966-os amerikai thrillerben. A Dunán február 1-jén műsorra kerülő rejtélyes drámában a főhős egy eltűnt milliommós utáni kutatás során egyre mélyebbre merül a szövevényes ügy mocsarában. A sorozat záródarabjában, a Felkavart vízben Paul Newman ismét magára ölti a magánnyomozó Harper alakját. A február 8-án látható 1975-ös akciófilmben a főhős ekkor egy zsarolási ügyben nyomoz, amelybe belekeveredik egykori szerelme lánya (Melanie Griffith) is.

Paul Newman 100 – filmek szombat esténként a Dunán.

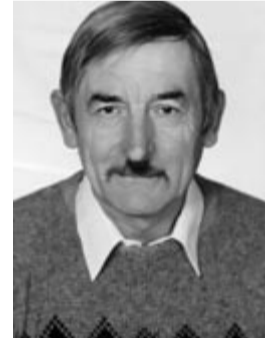
A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

FIATAL, ENERGIKUS SZEMÉLYT alkalmazunk munkakönyvvvel HÁZTARTÁSI MUNKÁK elvégzésére. Tel. 0723-244-200. (sz.)

MEGEMLÉKEZÉS

Megállunk néma sírod mellett, szeretnénk megfogni még egyszer a kezed, és megköszönni végtelen szereteted. Elfeledni téged soha nem lehet, te voltál a jóság és a szeretet. Jóságát, szeretetét szívünkben őrizzük. Múlhatatlan fájdalommal emlékezünk január 11-én a mikfalvi születésű KÁNTOR JÁNOSRA halálának 19. évfordulóján. Nyugodj békében!

Emlékét őrzi felesége, Éva, fiai: Janika, Jenőke, menyee, Melinda, unokái: Évike és Boglárka. (24825-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesapánk, DERCZENI LAJOS

2024. december 31-én, életének 87. évében örökre eltávozott közülünk.

Drága édesapánk hamvait 2025. január 13-án, hétfőn 14 órakor kísérik utolsó útjára a marosvásárhelyi református temetőben.

Emléked szívünkben örökké élni fog.

Szerettei. (24804-I)

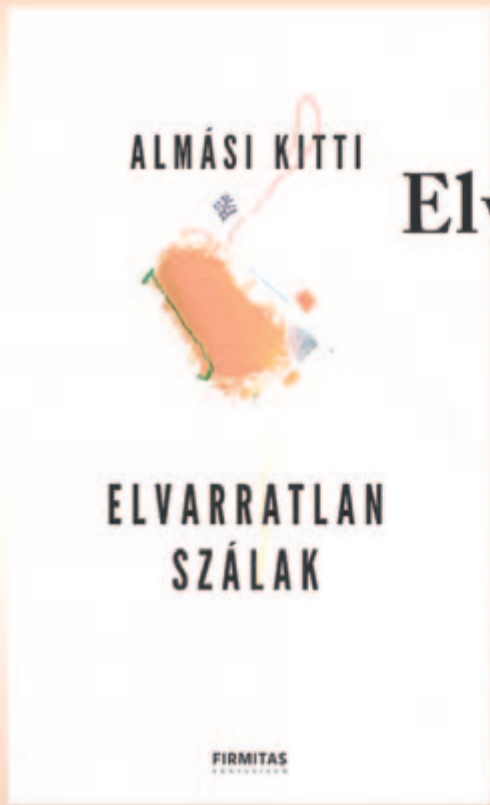

Szép Palkó

2025. január 17., 10 és 12 óra

Maros Művészegyüttes előadóterme

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Almási Kitti Elvarratlan szálak

Keresse fel kávézónkat
a vásárhelyi
könyvesboltban!

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Margaret Mazzantini Újjászületés

ETV
ERDÉLY TV

ÜZENET
SZERETETTEL
VASÁRNAP 13:30

ÜZENJEN ÖN IS
ERDÉLY LEGNÉPSZERŰBB
KÍVÁNSÁCMŰSORÁBAN!

CityTV

MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó		• Áramszolgáltató vállalat	- 0800-500-929
- információ	- 118-932	- vidék	- 0265/929
- általános	- 118-800	• Delgaz Grid	- 0265/200-928
• Központosított ügyelet			- 0800/800 928
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	112	• Aquaserv:	
• Rendőrség	- 0265/202-305	- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)	- 0265/210-110	- közönségszolgálat	- 0265/208-888
• Sürgősségi szolgálat:		- központ	- 0265/208-800
- gyermekeknek	- 0265/210-177		- 08008 208-888
Marosvásárhelyi		• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 021-9551
Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330	• Vasútállomás	- 0265/236-284
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat,		• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás	
8-16 óra között:	- 0736-883-110	Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304		- 0744-282-710
	- 0265/312 436	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
	- 0265/250-120	koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
	- 0265/263 351	koszorúk	- 0745-606-269
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351	és halottszállítás	- 0758-047-604
• Dora Optics	- 0733-553-976	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442
• Dora Medicals	- 0265/212-971		- 0265/262-907
• Radiológia, echográfia			
Dr. Jeremiás István	- 0265/222- 446		
• Prefektúra	- 0265/266-801		
• DIGI	- 0365/400-401		
	- 0365/400-404		

**Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.**

**Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es
telefonon.**

Marosvásárhely 88.0

Segesvár 104.3

Szászrégen 94.7

Szováta 102.0

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060